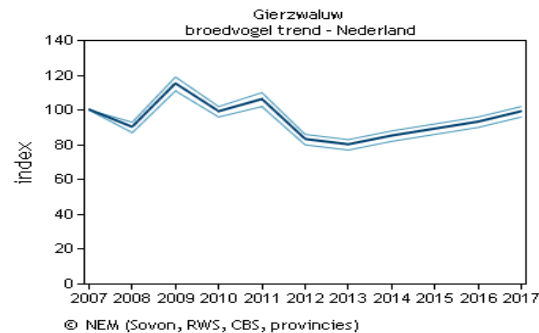

Gierzwaluw (*Apus apus*) 2019 in Gemeente Bergeijk

Ambassadeur zwaluwen: Gemeente Bergeijk is sinds 2012 ambassadeur van 5 zwaluwen: de boerenzwaluw, de huiszwaluw, de oeverzwaluw, de gierzwaluw en de nachtzwaluw. Dit onderzoek treft alleen de gierzwaluw in gemeente Bergeijk. De overige zwaluwen zijn hierbij niet opgenomen.

Korte beschrijving gierzwaluw (gegevens van SOVON Vogelonderzoek Nederland): De aankomst vindt plaats in de tweede helft van april en in mei. De doortrek houdt aan tot in juni. Slechtweertperiodes tijdens de zomermaanden veroorzaken een tijdelijke lokale verdwijning van vooral niet-broedende vogels. Ze concentreren zich boven

voedselrijke gebieden in de verre omgeving, zoals moerassen en open water, of verkassen soms over honderden kilometers. De hoofdmacht van de gierzwaluwen verlaat Nederland eind juli. De staart van de wegtrek, die aanhoudt tot in september en incidenteel oktober, kan in sommige jaren (met een door slecht weer verlaat broedseizoen) vrij omvangrijk zijn.

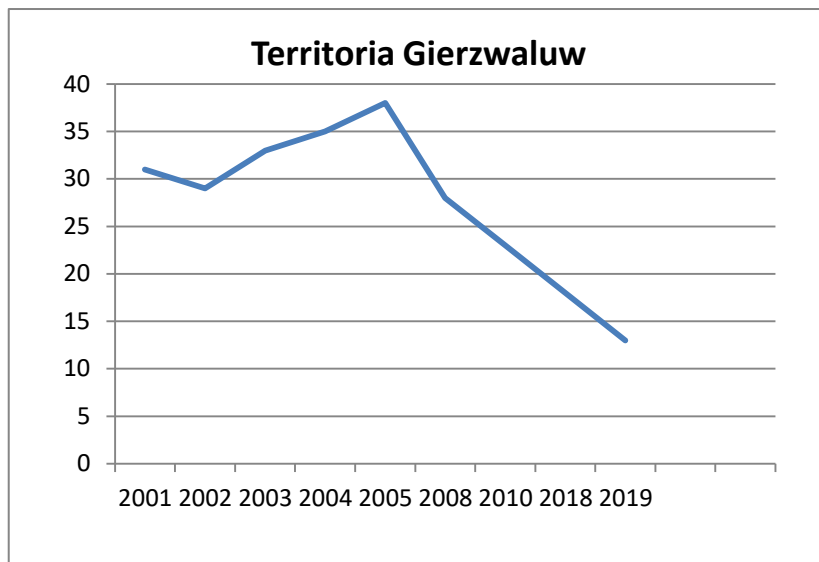
Broedtijd: Gierzwaluwen broeden in Nederland alleen binnen de bebouwing. Ze nestelen, veelal in losse kolonies, graag in wat oudere stadswijken of grote gebouwen. Ze mijden nieuwere bebouwing niet, mits nestgelegenheid aanwezig is. In grote steden met veel variatie in bebouwing kunnen gierzwaluwen talrijk zijn, bij verspreide bebouwing op het platte land ontbreken ze vaak en dat geldt ook voor een deel van de kleinere dorpen. De aantallen zijn lastig vast te stellen door aanwezigheid van grote aantallen niet-broedende vogels, het kortstondige bezoek aan nestplekken en andere inventarisatieproblemen. Ook de aantalsontwikkeling is onduidelijk, al is een afname bekend van ingrijpend gerenoveerde wijken en gebouwen. De verdwijning van kolonies hier kan echter (ten dele?) gecompenseerd zijn door een meer verspreide (en minder opvallende) vestiging elders.

Broedbiologie: De gierzwaluw broedt in kolonies in steden en dorpen, lokaal ook in gehuchten en solitaire gebouwen. Eileg van begin mei tot begin juli, met piek in de tweede helft mei en eerste helft juni. Eén broedsel per jaar, meestal 2-3 eieren, broedduur 18-22 dagen, nestjongen periode gemiddeld 42 dagen (maar met enorme afwijkingen in verband met weersomstandigheden: 37-56 dagen). De jongen zijn na het uitvliegen snel weggetrokken (net als oudervogels). Gierzwaluwen zijn tot enkele dagen voor het uitvliegen van ed jongen gevoelig voor nestverstoring. Het volgen van de nesten gebeurt daarom bij voorkeur m.b.v. cameraregistratie.

Telmethode: In de periode tussen 1 juni en 15 juli een nestentelling uitvoeren, maar dat kost veel tijd en is speciale vergunning voor nodig. Vóór die datum zijn nog niet alle broekvogels aanwezig. De beste resultaten zijn 15-30 minuten posten op een strategisch gekozen plek, van waaruit de verschillende potentiële nestlokaties goed te overzien zijn. Indien dit onmogelijk blijkt, kunnen alle laagvliegende vogels genoteerd worden, met onderscheid tussen luidruchtige vluchten op huishoogte en de aantallen delen door 1,5. Hoogvliegende vogels negeren (dit in tegenstelling tot aanwijzingen bij MUS).

Waargenomen territoria in Hofkerk Bergeijk:

Jaar	Aantal nesten
2001	31
2002	29
2003	33
2004	35
2005	38
2008	28
2010	23
2018	18
2019	13

Opmerking: De daling in het jaar 2018 is vooral aan te merken aan de renovatiewerkzaamheden van het dak van de kerk. Hierdoor is de dalende trend sterker geworden.

Conclusie: De landelijke trend van de gierzwaluw is niet erg positief. Er zal in nieuwbouwprojecten meer ruimte moeten komen voor nestgelegenheid van deze soort. Gebeurt dit niet, dan zal de trend snel negatief uitslaan en zal deze soort verdwijnen. Als ambassadeur van de zwaluwen kan gemeente Bergeijk hierin een vooraanstaande plaats innemen.

Opgemaakt op 23-7-2019 door:

Vogelwerkgroep IVN Bergeijk-Eersel

Info.ivnbe@gmail.com